

ÎNCHEIERE

15 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Natalia Boceanovschi, reprezentată de avocatul Lilian Prutean,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Boceanovschi împotriva lui Andrei Frîmu și Lidia Frîmu cu privire la stabilirea modului de folosire a terenului aferent casei de locuit, înlăturarea obstacolelor și obligarea demolării construcției, și

acțiunea reconvențională intentată la cererea depusă de Andrei Frîmu și Lidia Frîmu împotriva Nataliei Boceanovschi, intervenient accesoriu Întreprinderea de Stat „Cadastru” (succedată în drepturi de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”) cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra construcției și rectificarea înscrierii în Registrul bunurilor imobile,

împotriva deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Natalia Boceanovschi și s-a menținut hotărârea din 28 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care s-a admis parțial acțiunea depusă de Natalia Boceanovschi și s-a admis parțial acțiunea reconvențională depusă de Andrei Frîmu și Lidia Frîmu,

constată:

La 29 august 2013, Natalia Boceanovschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Frîmu și Lidia Frîmu cu privire la stabilirea modului de folosire a terenului aferent casei de locuit și înlăturarea obstacolelor.

În motivarea acțiunii a invocat că, deține cu drept de proprietate privată 1/2 cotă-parte din casa de locuit cu suprafața de 122,5 m.p. din xxxxxx, în temeiul certificatului de moștenitor testamentar din 23 octombrie 1986, înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 01 septembrie 2005.

La fel, în Registrul bunurilor imobile a fost înregistrată decizia comitetului executiv Chișinău nr. 9/43-2 din 11 august 1987, prin care s-a recunoscut dreptul de proprietate al Nataliei Boceanovschi asupra anexei lit. A3, în care este amplasată bucătăria cu suprafața de 14,3 m.p., antreul cu suprafața de 5,7 m.p. și grupul sanitar cu suprafața de 2,9 m.p.

Deopotrivă, reclamanta a menționat că pârâții Andrei Frîmu și Lidia Frîmu la fel dețin ½ cotă-parte din casa xxxxx, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare din 09 iulie 1986, înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 28 aprilie 2004.

La 22 ianuarie 1987, Natalia Boceanovschi și Andrei Frîmu au semnat un contract privind modul de folosire a casei de locuit menționate supra, autentificat notarial și înregistrat în Registrul bunurilor imobile. Conform acestuia, în folosința Nataliei Boceanovschi a trecut partea de casă desemnată cu lit. A: încăperea locativă nr.2 cu suprafața de 10,7 m.p.; încăperea locativă nr.3 cu suprafața de 11,1 m.p.; anexa cu lit. A1 – bucătăria cu suprafața de 6,5 m.p., iar în folosința pârâților a trecut partea de casă desemnată cu lit. A: încăperea locativă nr.4 cu suprafața de 13 m.p.; antreul nr. 1 cu suprafața de 3,6 m.p.; veranda lit. A.

Ulterior, pârâții au construit un garaj, ce a fost legiferat la 13 noiembrie 2006, însă fără acordul Nataliei Boceanovschi.

Totodată, mai târziu, în folosința Nataliei Boceanovschi a trecut anexa nr.2 și saraiul nr.2.

Conform aceluiași contract, părțile au stabilit că suprafața de teren de 540 m.p. aferent imobilului vizat, rămâne în folosința comună a coproprietarilor. Însă, la moment se confruntă cu problema în ceea ce privește folosirea terenului aferent casei de locuit, din motiv că pârâții au ocupat abuziv porțiuni de teren ce se află în posesia sa, au edificat o construcție temporară, unde desfășoară o activitate de comercializare a vinului.

Astfel, reclamanta a considerat că, prin acțiunile sale, Andrei Frîmu și Lidia Frîmu i-au îngreunat accesul la cota-parte din imobilul ce-i aparține, fapt prin care îi încalcă dreptul de proprietate asupra acesteia, precum și dreptul de folosință asupra terenului aferent, care administrația publică locală i l-a atribuit în folosință comună pe un termen nelimitat.

În această ordine de idei, reclamanta Natalia Boceanovschi a solicitat admiterea acțiunii și stabilirea modului de folosință a terenului aferent casei de locuit din xxxxx între coproprietarii Natalia Boceanovschi și Andrei Frîmu împreună cu Lidia Frîmu în mărime a câte ½ cotă-parte, adică proporțional părții din imobilul deținut cu drept de proprietate; obligarea lui Andrei Frîmu și Lidia Frîmu să nu creeze obstacole Nataliei Boceanovschi în folosirea terenului atribuit în folosință.

La 15 ianuarie 2014, Andrei Frîmu și Lidia Frîmu au depus cerere privind intentarea acțiunii reconvenționale împotriva Nataliei Boceanovschi, intervenient accesoriu Întreprinderea de Stat „Cadastru” cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate exclusivă asupra construcției auxiliare și rectificarea înscrierii în Registrul bunurilor imobile (vol. I, f.d. 65-66, 79-80, 189-190 recto-verso).

În motivarea acțiunii reconvenționale au invocat că, șura cu numărul cadastral xxxxx a fost construită în anul 1988, iar prin hotărârea executivului raional Frunze nr. 12/2.3 din 27 decembrie 1990 a fost recunoscut dreptul de proprietate al lui Andrei Frîmu asupra construcției lit.A4 cu două etaje, precum și a saraiului nr.1 (cu suprafața de 4,10 x 3.60 m.).

În opinia reclamantului în acțiunea reconvențională, acest fapt se confirmă inclusiv și prin extrasul din Pașaportul tehnic de inventariere al bunului imobil, la situația din 19 octombrie 1990.

Ulterior, saraiul nr.1 a fost reconstruit și potrivit planului de amplasare a construcțiilor și amenajărilor din 10 decembrie 2013, întocmit de Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, este înscris sub nr.02 ca șură cu suprafața de 27,6 m.p.

Distinct acestor circumstanțe, conform înscrierilor din Registrul bunurilor imobile, Natalia Boceanovschi este proprietar a ½ cotă-parte din construcția accesorie sus-menționată, cu suprafața de 14,8 m.p., în temeiul certificatului de moștenitor nr. 1-1948 din 23 octombrie 1986, contractului nr.1-53 din 22 ianuarie 1987 și deciziei Comitetului executiv Chișinău nr. 9/4.3-2 din 11 august 1987.

Astfel, Andrei Frîmu și Lidia Frîmu au evocat că, în baza acestor acte Natalia Boceanovschi nu a moștenit ½ cotă-parte din construcția cu numărul cadastral xxxxx, dar numai ½ din casa de locuit și construcția accesorie cu dimensiunile de 4,0 x 3,35 m., construită de fostul proprietar Ivan Loza. Or, acest fapt rezultă din însăși hotărârea executivului raional Frunze nr. 6/62 din 17 iunie 1986.

Potrivit planului de teren, eliberată la 25 septembrie 1987, saraiul nr. 1, din capătul terenului ce-i aparținea reclamantei Nataliei Boceanovschi, a fost înstrăinat de către aceasta în anul 1990 unui terț, fiind transmisă inclusiv și porțiunea de teren cu suprafața de 140 m.p. Însă, în Registrul bunurilor imobile nu au fost efectuate înregistrările de rigoare. Astfel, înstrăinarea terenului aferent casei de locuit, cu suprafața de 400 m.p., a fost înregistrată la organul cadastral abia în anul 2004, iar Nataliei Boceanovschi i-au rămas doar 130 m.p.

Prin urmare, Andrei Frîmu și Lidia Frîmu au considerat că OCT Chișinău eronat a înregistrat dreptul de proprietate al Nataliei Boceanovschi asupra a ½ cotă-parte din șura cu numărul cadastral xxxxx.

În această ordine de idei, Andrei Frîmu și Lidia Frîmu au solicitat admiterea acțiunii reconvenționale; recunoașterea dreptului de proprietate al lui Andrei Frîmu și Lidia Frîmu asupra construcției accesorii – saraiul (șura) nr.1 cu numărul cadastral xxxxx; și dispunerea radierii din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate al Nataliei Boceanovschi asupra a ½ cotă-parte din construcția accesorie cu numărul cadastral xxxxx; respingerea acțiunii inițiale depuse de Natalia Boceanovschi; și compensarea cheltuielilor de judecată precum și compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 100 de lei achitate cu titlu de taxă de stat și în sumă de 1 059,05 lei achitate ÎS „Cadastru”.

La 13 iunie 2014, Natalia Boceanovschi a depus cerere de completare a pretențiilor din acțiune, prin care a solicitat suplimentar obligarea lui Andrei Frîmu și Lidia Frîmu să demoleze șura, cu numărul cadastral xxxxx, în partea în care a fost mărită neautorizat în direcția imobilului ce aparține cu drept de proprietate Nataliei Boceanovschi (vol. I, f.d. 107-109, 191

În motivarea acestei pretenții, reclamanta a invocat că, în Registrul bunurilor imobile, construcția accesorie cu suprafața de 14,8 m.p. este înregistrată cu drept de coproprietate a câte ½ cotă-parte ideală pe numele Nataliei Boceanovschi și a Lidiei Frîmu și Andrei Frîmu. Această construcție era extinsă doar în partea părții de imobil stabilite în folosința Lidiei Frîmu și Andrei Frîmu, iar în lipsa acordului său, aceștia au extins anexa în partea teritoriului și porțiunii de teren pe care se află partea de imobil ce i s-a atribuit în folosință.

Conform măsurărilor prezentate de către Lidia Frîmu și Andrei Frîmu, șura menționată are o suprafață totală de 27,6 m.p. și conform planului de amplasament întocmit de organul cadastral aceasta neautorizat a fost mărită în dimensiuni, extindere ce-i încalcă dreptul de vecinătate, intercalat cu cel de proprietate și posesie, iar aceasta justifică înaintarea acțiunii negatorii.

Sub acest aspect reclamanta a opinat că, apărarea dreptului său de proprietate asupra imobilului nominalizat ar fi posibilă doar prin demolarea construcției în partea în care a fost edificată neautorizat și care se extinde pe porțiunea de teren ce

se află în posesiunea sa. Or, părțile convențional au stabilit printr-un gard (de plante) modul de folosință comună a terenului aferent casei de locuit.

Prin hotărârea din 28 aprilie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial acțiunea depusă de Natalia Boceanovschi și s-a stabilit modul de folosință a terenului aferent casei de locuit din str. xxxxx cu numărul cadastral xxxxx, între coproprietarii casei de locuit Natalia Boceanovschi și Andrei Frîmu și Lidia Frîmu după cum urmează:

s-a transmis cu drept de folosință Nataliei Boceanovschi sectorul de teren aferent casei de locuit din xxxxx cu suprafața de 194,9 m.p., marcat de punctele a-6-7-8-9-10-11-12-k-j-i-g-f-e-d-c-b-a (distanța dintre puncte este indicată în tabel și colorată în Anexa 1 cu creion colorat de culoare galbenă);

s-a transmis cu drept de folosință lui Andrei Frîmu și Lidiei Frîmu sectorul de teren aferent casei de locuit din xxxxx cu suprafața de 202,2 m.p., marcat de punctele a-b-c-d-e-h-g-i-j-k-13-14-15-1-2-3-4-5-a (distanța dintre puncte este indicată în tabel și colorată în Anexa 1 cu creion colorat de culoare verde);

s-a transmis în folosință comună sectorul de teren cu suprafața de 2,90 m.p., marcat de punctele e-f-g-h-e (distanța dintre puncte este indicată în tabel și colorată în Anexa 1 cu creion colorat de culoare albastră), după cum urmează:

Nataliei Boceanovschi suprafața de 194,9 m.p., parcela marcată de punctele: a-6 – 10,95 m., 6-7 – 0,98 m., 7-8 – 11,11 m., 8-9 – 6,31 m., 9-10 – 0,33 m., 10-11- 0,67 m., 11-12 – 3,22 m., 12-k – 3,50 m., k-j – 5,10m., j-i – 4,5 m., i-g – 1,5 m., s-f – 2,90 m., f-e – 1,0 m., e-d, d-c, c-b, b-a – axa peretelui despărțit or.

lui Andrei Frîmu și Lidiei Frîmu suprafața de 202,2 m.p., parcela marcată de punctele: a-b, b-c, c-d, d-e – axa peretelui despărțit or, e-h - 2,90 m., h-g – 1,0 m., g-i – 1,5 m., i-j – 4,5 m., i-k – 5,10 m., k-13 – 0,70 m., 13-14 – 6,67 m., 14-15 – 1,54 m., 15-1 – 6,84 m., 1-2 – 4,06 m., 2-3 – 14,55 m., 3-4 – 2,05 m., 4-5 – 0,50 m., 5-a – 8,25 m..

în folosință comună suprafața de 2,90 m.p., parcela marcată de punctele: e-f – 1,0 m., f-g – 2,90 m., g-h – 1,0 m., h-e – 2,90 m;

s-au obligat Andrei Frîmu și Lidia Frîmu de a nu crea obstacole Nataliei Boceanovschi în folosirea terenului aferent transmis în folosință conform variantei expuse supra;

s-a respins cerința Nataliei Boceanovschi cu privire la obligarea lui Andrei Frîmu și Lidia Frîmu de a demola construcția accesorie cu numărul cadastral xxxxx, ca fiind neîntemeiată;

s-a admis parțial acțiunea reconvențională depusă de pârâții Andrei Frîmu și Lidia Frîmu și s-a recunoscut după Andrei Frîmu și Lidia Frîmu dreptul de proprietate exclusivă asupra construcției accesorii cu numărul cadastral xxxxx, cu suprafața de 14,8 m.p.;

s-a dispus radierea înscrierii incorecte din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate al Nataliei Boceanovschi asupra a ½ cotă-parte din construcția accesorie cu numărul cadastral xxxxx. , cu suprafața de 14,8 m.p.;

în rest, cerințele expuse în acțiunea reconvențională s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Natalia Boceanovschi și s-a menținut hotărârea din 28 aprilie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (vol. II, f.d. 77, 78-87).

Prima instanță și instanța de apel și-au argumentat concluziile prin faptul că, Natalia Boceanovschi și Andrei Frîmu sunt coproprietarii unei case individuale de locuit, care este edificată pe un lot de teren cu o suprafața de 540 m.p., ce aparține autorității publice locale.

Totodată, la 22 ianuarie 1987, Natalia Boceanovschi și Andrei Frîmu au semnat un contract privind modul de folosire a casei de locuit cu suprafața de 122,5 m.p., din str. xxxxx, care a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 01 septembrie 2005 (vol. I, f.d. 11). Potrivit contractului, părțile au stabilit că terenul aferent casei de locuit, cu suprafața de 540 m.p., rămâne în folosința comună a coproprietarilor construcțiilor.

Astfel, coproprietarii au instalat de comun acord un gard despărțitor pe linia de delimitare a terenului, stabilind astfel în comun, modul de folosire a terenului aferent imobilului, iar ulterior pe porțiunea folosită de fiecare coproposor, aceștia au construit mai multe anexe, pe care le-au legalizat de sine stătător.

Aderent, instanțele inferioare au conchis că, imobilul, demolarea căruia se solicită în speță, este amplasat pe terenul ce aparține autorității publice locale, iar drept consecință doar aceasta în calitate de proprietar este îndreptățită de a se opune presupusei construcții ilegale.

În partea acțiunii reconvenționale, prima instanță și instanța de apel au reținut că, saraiul (șura) cu numărul cadastral xxxxx a fost construită de către Andrei Frîmu și Lidia Frîmu în anul 1988, fără aportul Nataliei Boceanovschi, iar prin hotărârea executivului raional Frunze nr. 12/2.3 din 27 decembrie 1990 a fost recunoscut dreptul de proprietate după Andrei Frîmu asupra construcției lit. A4 cu două etaje, precum și a saraiului nr. 1 (cu suprafața de 4,10 x 3.60 m.p.), fapt confirmat prin extrasul din pașaportul tehnic de inventariere al bunului imobil, la situația din 19 octombrie 1990.

Ulterior, saraiul nr.1 a fost reconstruit, la fel fără aportul Nataliei Boceanovschi, și potrivit planului de amplasare a construcțiilor și amenajărilor din 10 decembrie 2013, întocmit recent de OCT Chișinău, este înscris sub nr.02 ca șură cu suprafața de 27,6 m.p.

Respectiv, Andrei Frîmu a dobândit dreptul de proprietate asupra acestui imobil în temeiul articolului 320 alin. (1) din Codul civil, precedat anterior de prevederile articolului 132 din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964). Drept urmare, acest fapt constituie temei de a radia din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate al Nataliei Boceanovschi asupra ½ cotă-parte din acest imobil.

La 06 februarie 2019, Natalia Boceanovschi, reprezentată de avocatul Lilian Prutean, a declarat recurs împotriva deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (vol. III, f.d. 1-4 recto-verso).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. La fel, instanța de apel nu a dovedit și nu a contracombătut argumentele și circumstanțele considerate de prima instanță ca fiind constatate, precum și nu a dat un răspuns argumentelor cuprinse în cererea de apel.

La fel, reprezentantul recurenteii a menționat că, instanța de apel a încălcat și aplicat greșit normele de drept material și procesuale pertinente speței, deoarece în condițiile speței era necesară atragerea în proces a proprietarului terenului, Consiliului municipal Chișinău. Or, hotărârea judecătorească pronunțată asupra fondului cauzei afectează în mod direct drepturile și interesele acestuia ca proprietar al lotului de teren.

Totodată, având în vedere că, în speță, se revendică demolarea unui imobil presupus edificat ilegal, urma a fi atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Primăria municipiului Chișinău. Or, prin prisma Codului contravențional, acesta este organul abilitat de lege cu atribuții de agent constatatator.

Succesiv, reprezentantul recurentei a considerat că, acțiunea reconvențională a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept material, și anume a art. 4 alin. (2) și (3), art. 5, art. 20 alin. (1), art. 22 alin. (1)-(3), art. 25, art. 33 alin. (3), art. 38, art. 39 alin. (1), art. 40⁴ alin. (3), art. 40⁷ alin. (1) din Legea cadastrului bunurilor imobile, art. 206 alin. (2), art. 290, art. 315 alin. (1), art. 320 alin. (1) și (2), art. 321 alin. (1) și (2) și art. 337 alin. (1) din Codul civil.

În această ordine de idei, recurenta Natalia Boceanovschi, reprezentată de avocatul Lilian Prutean, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 aprilie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță sau la Curtea de Apel Chișinău.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi vs Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, cauzele Marc Brauer vs Germania, 1 septembrie 2016, § 34; Miessen vs Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să

verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii vs Franța*, 25 octombrie 1996, § 40; *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag vs Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 1 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa vs România*, 9 decembrie 2014, § 16; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov vs Ucraina*, 3 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko vs Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită data când decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată Nataliei Boceanovschi sau reprezentantului acesteia, avocatului Lilian Prutean, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului de a ataca hotărârea judecătorească.

Sucsesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Natalia Boceanovschi, reprezentată de avocatul Lilian Prutean rezultă că aceasta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei și transpunerea normelor legale.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Natalia Boceanovschi, reprezentată de avocatul Lilian Prutean, nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentei cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Natalia Boceanovschi, reprezentată de avocatul Lilian Prutean nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Natalia Boceanovschi a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentei i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Natalia Boceanovschi, reprezentată de avocatul Lilian Prutean, împotriva deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de

procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Natalia Boceanovschi, reprezentată de avocatul Lilian Prutean împotriva deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu